20229 - Gözleri harama bakmaktan sakındırmaya yardımcı olan yollar

Soru

Benim sorum, karmaşık bir mesele ile ilgilidir.Burada Kanada'da ahlâkta bir noksanlık var. İnsanların -özellikle de kadınların- çoğu yaklaşık olarak bedenlerine bir şey örtmemektedirler. Benim problemim şudur:Ben bu kadınlara bakmaktan geri duramıyorum. Evliliğin benim üzerime farz olduğunu ve İslâmî bir ülkeye gitmem gerektiğini biliyorum. (şimdi onu da yapamıyorum). Bu problemle mücâdele etmeme yardımcı olacak öğüt verebilir misiniz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Bizler burada -sitemizde-, şer'î bir özrü olmayanın kâfirlerin ülkelerinde kalmasının helal olmadığını defalarca söyledik.Bu ülkelerde küfür, fâsıklık, Allah'a isyan ve Allah Teâlâ'nın insanları yaratmış olduğu fıtrattan uzaklaşma had safhadadır. Bu ülkelerde yaygın olan fuhşiyattan birisi de açık-saçıklıktır.Öyle ki bir kadın, -soru soranın dediği gibi- üzerinde neredeyse vücudunu örtecek hiçbir şey yok sayılacak şekilde giyinmektedir.

Bu olay, haramlara ve büyük günahlara götürebilir.Bu haramlardan bazıları şunlardır:

Kadınlarla erkeklerin aynı ortamda karışık bulunması, birbirlerine dokunmaları ve zinâ... Bütün bunların başlangıcı, bakıştır.

Bunun içindir ki İslâm şeriatı, zinâya götüren yolları haram kılmıştır. İşte bunlardan birisi de, yabancı bir kadına bakmaktır.

a). Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ] سورة النور الآية:30

"(Ey Peygamber!) Mü'min erkeklere söyle: Gözlerini (kendilerine helal olmayan kadınlara ve avret yerlerine bakmaktan) sakınsınlar ve (zinâ, eşcinsellik ve avret yerlerini göstermek gibi Allah'ın haram kıldığı şeylerden) ırzlarını korusunlar. Bu onlar için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdârdır." (Nur Sûresi: 30).

İmam İbn-i Kesir -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu, mü'min kullarına, bakmalarını kendilerine haram kıldığı şeylerden gözlerini sakınmaları için Allah Teâlâ'dan bir emirdir. Bu sebeple onlar, Allah Teâlâ'nın kendilerine mübah kıldığı şeylerden başkasına bakmasınlar ve haram kılınan şeylere bakmaktan gözlerini kapatsınlar. Eğer gözler, kasıtsız olarak bir harama takıldığı zaman, gözlerini hemen ondan çevirsin." (İbn-i Kesir Tefsiri; c: 3, s: 282).

b). Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاء حِجَابٍ ... [سورة الأحزاب من الآية: 53...

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarından bir şey istediğin zaman perdenin arkasından isteyin." (Ahzâb Sûresi: 53)

c). Cerîr b. Abdullah'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

[سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَظَرِ الْفُجَاءَةِ، فَأَمَرَنِي أَنْ أَصْرِفَ بَصَرِي. [رواه مسلم

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, yabancı bir kadına kasıtsız olarak ani bakış hakkında sordum. Bana, bir daha bakmamamı emretti." (Tirmizî rivâyet etmiş ve : Bu, hasen sahih hadistir, demiştir. Elbânî de "Sahîhu'l-Câmi'; hadis no: 2776'da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir. Hadis aynı zamanda Müslim'dedir.; hadis no: 2159).

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

" نَظَرِ الْفُجَاءَةِ: Yabancı bir kadına gözün kasıtsız olarak takılmasıdır. Bu sebeple ilk bakışta kendisine herhangi bir günah yoktur.Ama gözünü hemen çevirmesi gerekir. Eğer gözünü hemen çevirirse, kendisine herhangi bir günah yoktur. Yok eğer bakışını devam ettirse (uzatırsa), -bu hadis gereği-

günahkâr olur. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (Cerîr b. Abdullah'a) gözünü çevirmesini emretmiştir.

Ayrıca -eğer bakışını devam ettirse-, Allah Teâlâ'nın şu emri gereği de günahkâr olur:

[قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ [سورة النور الآية:30

"(Ey Peygamber!) Mü'min erkeklere söyle: Gözlerini (kendilerine helal olmayan kadınlara ve avret yerlerine bakmaktan) sakınsınlar ve (zinâ, eşcinsellik ve avret yerlerini göstermek gibi Allah'ın haram kıldığı şeylerden) ırzlarını korusunlar. Bu, onlar için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdârdır." (Nur Sûresi: 30).

Erkeklerin, bütün bu hallerde (gördüklerinde) kadınlardan gözlerini derhal sakınmaları gerekir. Ancak kadının şâhitliği, tedâvi olması, nişanlanması, bir şey satın alması ve alış-verişte bulunması gibigeçerli şer'î sebepler bunun dışındadır. Bütün bu hallerde de ihtiyaç kadarının dışına çıkmamak kaydıyla kadına bakmak mübahtır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir." (Müslim Şerhi; c: 14, s: 139)

İkincisi:

Gözleri harama bakmaktan sakındırmaya yardımcı olan birtakım yollar vardır.Allah Teâlâ'dan bunları gerçekleştirmene yardımcı olmasını dileriz:

1. Allah Teâlâ'nın sizi görüp gözetlediğini bilmelisiniz. Çünkü O, sizi görmekte ve ilmiyle sizi kuşatmaktadır. Hâin bir bakışı, yanınızda olan kimse bilmeyebilir, ama Allah Teâlâ onu bilir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ [سورة غافر الآية: 19

"Allah, gözlerin hâin baklarını ve kalplerin (hayır ve şer olarakdiklerini bilir." (Ğâfir/Mü'min Sûresi: 19)

2. Allah Teâlâ'dan yardım dilemeli,O'nun huzurunda boyun eğmeli ve O'na yalvarıp-yakarmalısınız.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ] سورة غافر الآية:60

"Rabbiniz şöyle buyurdu: Yalnızca bana duâ edin (ibâdeti yalnızca bana yapın) ki duânıza icâbet edeyim.Yalnızca bana ibâdet etmeyi bırakıp büyüklenenler, aşağılanarak (zelîl bir halde) cehenneme gireceklerdir." (Ğâfir/Mü'min Sûresi: 60).

3. Sahip olduğunuz her nimetin, Allah Teâlâ tarafından olduğunu bilmelisiniz.Bu nimetlerin sizin tarafınızdan şükre ihtiyacı vardır. Dolayısıyla görme nimetinin şükrü, onu Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeylerden korumaktır.Zaten iyliğin karşılığı, iyilikten başka bir şey midir?

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[وَمَا بِكُم مِّن نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ [سورة النحل الآية: 53

"(Hidâyet bulmak, bedenin sıhhatli olması, bol rızık ve evlada sahip olmak gibi)nimet olarak size ulaşan ne varsa, yalnızca Allah'tandır (bunları size bahşeden Allah'tır). Sonra size (hastalık, belâ ve kıtlık gibi) bir zarar dokunduğu zaman da yalnızca O'na yalvarırsınız."(Nahl Sûresi: 53)

4. Nefsinizle mücâdele etmeli, gözleri harama bakmaktan sakındırmaya alıştırmalı, bu uğurda sabretmeli ve ümitsizliğe kapılmaktan uzak durmalısınız.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ [سورة العنكبوت الآية: 69

"Ama bizim için (Allah'ın düşmanları, nefis ve şeytanla) savaşanları (ve Allah yolunda fitne ve eziyetlere sabredenleri), mutlaka kendi yollarımıza eriştireceğiz (ve onları dosdoğru yolda sebât ettireceğiz). Hiç şüphe yok ki Allah, güzel davranışta bulunanlarla beraberdir." (Ankebut Sûresi: 69)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle buyurmuştur:

مَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنْ الصَّبْرِ. [رواه البخاري]

"Kim, iffetli olmak isterse, Allah onu iffetli kılar. Kim, insanlardan istemekten (dilenmekten) vazgeçerse, Allah onu(n kalbini) zengin kılar. Kim, Allah'tan sabırda muvaffak kılmasını isterse, Allah da ona sabrı kolay kılar.Hiç kimseye, sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir nimet verilmemiştir." (Buhârî; hadis no: 1469).

5. Bu konuda seçim/tercih yapmak size kalmış ise, insanın harama bakma fitnesinden endişe ettiği yerlerden uzak durmalısınız.İşte bunlardan birisi de çarşı vepazarlara gitmek ve yollarda oturmaktır.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِيَّاكُمْ وَالْـجُـلُوسَ بِالطُّرُقَاتِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ! مَا لَنَا مِنْ مَـجَالِسِنَا بُدٌّ نَتَـحَدَّثُ فِيهَا، فَقَالَ:فَإِذَا أَبَيْتُـمْ إِلَّا الْـمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ، قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: غَضُّ الْبَصَرِ، وَكَفُّ الْأَذَى، وَرَدُّ السَّلَامِ، وَالْأَمْرُ بِالْـمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْـمُنْكَرِ. [متفق عليه]

"Yollarda oturmaktan kaçının! Bunun üzerine sahâbe:

- Biz, yollarda oturmaya mecburuz (bunu bırakamayız). Yollarda birbirimizle konuşuyoruz, dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Yolda oturmaktan vazgeçemeyecekseniz, hiç değilse yolun hakkını verin, buyurdu.

- Yolun hakkı nedir ey Allah'ın elçisi? diye sorduklarında, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Harama bakmaktan gözü sakındırmak, yoldan gelip-geçenleri incitmemek, selâmı almak, iyiliği emredip kötülükten nehyetmektir, buyurdu." (Buhârî; hadis no: 2333. Müslim; hadis no: 2121).

6. Bilmeniz gerekir ki şartlar ve durumlar ne olursa olsun, kötülüğe çağıran kim olursa olsun, kalbinizde duygusallık ve fırtınalar ne kadar çok hareket ederse etsin, sizin bu konuda başka bir seçeneğiniz yoktur.Çünkü her yer ve zamanda, harama bakmaktan gözü sakınmak gerekir.Sizin,

örneğin toplumun bozulduğunu gerekçe gösterme hakkınız yoktur ve fitneye çağıran şeylerin olması, hata etmenizi (günah işlemenizi) haklı çıkarmaz.

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللهُ وَرَسُولُهُ أَمْراً أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَن يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالاً مُّبِيناً [سورة الأحزاب الآية: 36]

"Allah ve Rasûlü bir meselede hüküm verdiği zaman, hiçbir erkek ve kadın mü'minin, o konuda başka bir tercihte bulunma hakkı yoktur.Kim Allah'a ve Rasûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur." (Ahzâb Sûresi: 36)

7. Nâfile ibâdetleri çokça yapmalısınız. Çünkü farz ibâdetlere devam ederek nâfile ibâdetleri de çokça yapmak, kulun duyu organlarını korumasının bir sebebidir.

Nitekim Kudsî bir hadiste Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللهَ قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِي لَأُعْطِيَنَّهُ وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِي لَأُعِيذَنَّهُ، وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدُّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ. [رواه البخاري]

" Şüphesiz Allah şöyle buyurdu: Kim, benim bir dostuma düşmanlık ederse, ona harp ilan ederim. Kulum bana kendisine farz kılmış olduğum şeylerden daha sevimlisiyle yaklaşamaz. Kulum, nâfilelerle bana (benim rızâma nâil olmaya) yaklaşmaya devam eder. Ta ki, onu severim. Onu sevdiğim zaman işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden her ne isterse, onu mutlaka veririm, bana sığınırsa, onu korurum." (Buhârî; hadis no: 6137)

8.Üzerinde günah işlediğiniz toprağın sizin aleyhinize şâhitlik edeceğini hatırlayınız.

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا [سورة الزلزلة الآية: 4]

"İşte o gün (kıyâmet günü) yer, üstünde olup biten (hayır ve şer, işlenen) her şeyi anlatır/haber verir."(Zelzele Sûresi: 4)

9. İşlediğiniz amellerinizi yazıp kaydeden "Hafaza Melekleri" olduklarını hatırlayınız.

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ. كِرَاماً كَاتِبِينَ. يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ [سورة الانفطار الآيات: 10–12

"Şüphesiz ki üzerinizde (bütün) yaptıklarınızı bilen şerefli kâtipler, hafaza melekleri vardır."(İnfitâr Sûresi: 10-12)

10. Gözleri harama bakmaktan yasaklayan bazı naslar (âyet ve hadisler) olduğunu hatırlayınız.

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ [سورة النور الآية:30

"(Ey Peygamber!) Mü'min erkeklere söyle: Gözlerini (kendilerine helal olmayan kadınlara ve avret yerlerine bakmaktan) sakınsınlar ve (zinâ, eşcinsellik ve avret yerlerini göstermek gibi Allah'ın haram kıldığı şeylerden) ırzlarını korusunlar. Bu, onlar için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdârdır." (Nur Sûresi: 30).

11. Boş şeylere bakmaktan uzak durunuz.Dolayısıyla gerek duyduğunuz şeylerden başkasına bakmayınız.Gözlerinizi alabildiğince sağa-sola çevirmeyiniz.Fitne içeren şeye bakmanın etkisiyle gözlerinizi ondan kurtarmaya gücünüz yetmeyebilir.

12. Evleniniz. Evlilik, (bu meselede) en faydalı çözümdür.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ! مَنِ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ؛ فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ؛ فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ. [رواه البخاري

"Ey gençler topluluğu! Evlenme imkânına sahip olan ve buna gücü yeten evlensin. Çünkü evlilik,

(harama bakmaktan) gözü sakındırır ve (harama düşmekten) iffeti korur. Evlenmeye gücü yetmeyen ise oruç tutsun.Çünkü oruç,(harama düşmekten) bir himâyedir." (Buhârî; hadis no: 5065. Müslim; hadis no: 1400).

13. Oruç tutunuz.Nitekim yukarıda geçen hadiste olduğu gibi...

14. Emrolunduğunuz şeyleri, Allah Teâlâ'nın emrettiği şekilde yerine getirmelisiniz. Emrolunduğunuz şeylerden birisi de namazdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْـمُنْكَرِ... [سورة العنكبوت من الآية: 45 ...

"Şüphesiz ki namaz(a devam etmek, sahibini) hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar." (Ankebût Sûresi: 45)

15.Hurilere kavuşabilmek için Allah Teâlâ'nın size haram kıldığı şeylere sabretmenize öncülük etmesi ve yol göstermesi için hurileri hatırlamalısınız.

Nitekim Allah Teâlâ huriler hakkında şöyle buyurmuştur:

[وَكَوَاعِبَ أَتْرَاباً [سورة النبأ الآية: 33

"(Takvâ sahiplerine eşler olarak) iri göğüslü yaşıt kızlar vardır." (Nebe Sûresi: 33)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

[لَرَوْحَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ غَدْوَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَقَابُ قَوْسِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْـجَنَّةِ أَوْ مَوْضِعُ قِيْدٍ ـيَعْنِي سَوْطَهُـ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْـجَنَّةِ اطَّلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لَأَضَاءَتْ مَا بَيْنَـهُـمَا، وَلَـمَلأَتْـهُ رِيـحاً، وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. [متفق عليه]

"Allah yolunda akşam veya sabah cihâd için yola çıkmak, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Sizden birinizin yayı veya kamçısı kadar cennetteki bir yer, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Şayet cennet ehlinden bir kadın, yeryüzü ehline görünecek olsaydı, yerle gök arasını aydınlatır ve

onu güzel koku ile doldururdu. Cennet ehlinden bir kadının başındaki örtüsü, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır." (Buhârî; hadis no: 2643)

16. (Hurilere göre) kendisine bakılan varlığın noksanlığını ve içerisinde taşıdığı -dışkı ve idrar gibi- pislikleri hatırlayınız.

17. Yüce gâyeler ve yüksek idealler taşımalısınız.

18. Arasıra nefis muhasebesi yapmalı ve nefsiniz harama bakmaktan sakındırmak için mücâdele vermelisiniz. Bilmelisiniz ki her süvârinin, bir tökezlemesi vardır.

19. Harama bakmanın ardından gelecek elem ve pişmanlığı hatırlamalısınız. Gözleri haram olan şeylere bakmaktan yasaklamamak ve onları alabildiğince serbest bırakmanın sonuçlarını daha önce zikretmiştik.

20. Gözleri harama bakmaktan sakındırmanın faydalarını bilmelisiniz. Bu faydaları daha önce zikretmiştik.

21. Bu konuyu oturumlarda ve toplanılan yerlerde ortaya atmalı ve tehlikesini açıklamalısınız.

22. Kadınlardan yakın akrabaları hallerini düzeltmeye, bakışları cezbeden ve vücudun güzelliklerini ortaya çıkaran elbiseler giymemeleri konusunda nasit etmelisiniz. Örneğin; elbiseyi giyme şekli, elbisenin çekici renkleri, yürüyüş şekli ve cilveli konuşmak, bunlardandır.

23. O işe azmetme durumuna gelmeden, sonra da yapma durumuna geçmeden önce akla gelen şeyleri ve vesveseleri başınızdan savmalısınız (def' etmelisiniz).Bu sebeple kim ilk bakışta gözlerini haramdan sakındırırsa, sayılamayacak kadar olan âfetlerden kurtulur.Yok eğer tekrar tekrar bakarsa, kalbine yerleşen ve söküp çıkarılması zorlaşan şeyden kurtulamaz.

24. Kötü âkibetten ve ölürken üzüntü ve keder içerisinde ölmekten korkmalısınız.

25. İyi arkadaşlar seçmelisiniz.Çünkü insan tabiatı, arkadaşlık yaptığı kimselerin ahlak ve hasletlerinden çalar.Kişi, dostluk kurduğu arkadaşının dîni üzerinedir.Arkadaş, insanı istediği tarafa çeker götürür.

26. Gözün zinâsının bakmak olduğunu bilmelisiniz. Bu da çirkinlik olarak yeterlidir.

"Gözleri Harama Bakmaktan Sakındırmak" adlı kitapçıktan alınmıştır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.